

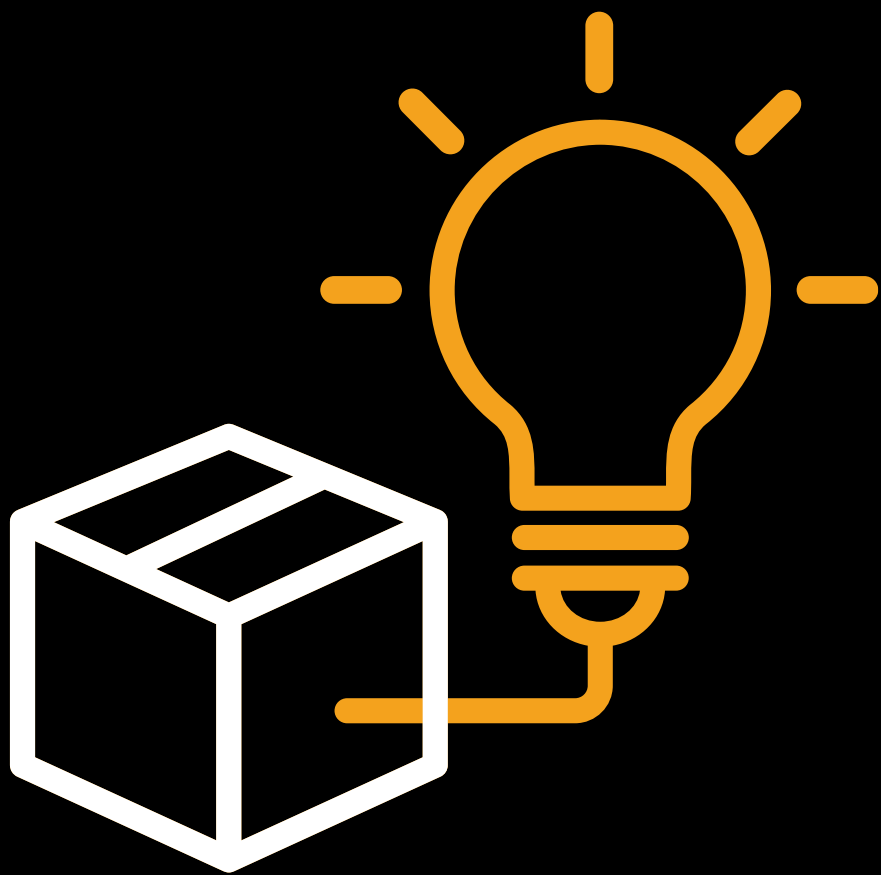
Ainokaiset alalla

– miten toimia vahvasti sukupuolittuneiden alojen opiskelijoiden kanssa

Potentiaali-hankkeen koulutusiltapäivä
27.4.2022 klo 13–16

Laura Paaso, Oamk, Ammatillinen opettajankoulutus

Sari Miettinen, Turun yliopisto, tulevaisuuden tutkimuskeskus

Vapauta potentiaalisi.

◀ **Potentiaali** ▶

Ohjelma 27.4.2022

n.13:00-14.30

- Tietoa Potentiaali-hankkeesta
- Herättelyä aiheeseen
- Tilastotietoa segregaatiosta ja ainokaisten kokemuksia
- Keskustelua
- Tauko

n. 14:45-16:00

- Tietoa keskeyttämisistä ja segregaation lieventämisestä
- Keskustelua
- Keinoja turvallisemman opiskeluympäristön luomiseksi

Koulutuksen toimintasäännöt

1. Pyri rakentavaan keskusteluun ja puheenvuoroihin. Kohdista kritiikki asiaan, älä ihmiseen.
2. Muilla osallistujilla voi on erilainen tausta, mieltymykset ja elämäntilanne kuin sinulla. Ota siis tämä huomioon keskustellessasi.
3. Älä oletta, vaan kysy. Emme voi tietää toisen kokemusta, ajatuksia, elämäntilannetta tai itsemääritellyä identiteettiä.
4. Huolehdi, että kaikki halukkaat tulevat keskustelussa kuulluiksi ja pääsevät osalliseksi.
5. Tyhmiä kysymyksiä saa kysyä ja mokat ovat sallittuja. Annetaan toisillemme tilaa erehtyä ja ollaan armollisia, itsellemme ja muille.
6. Syrjivä tai sortava kielenkäyttö ei ole sallittua.

Potentiaali-hankkeen toteuttajat:

OPIKELUN JA
KOULUTUKSEN
TUTKIMUSSÄÄTIÖ

NUORISOTUTKIMUSSEURA RY.
NUORISOTUTKIMUSVERKOSTO

Koordinaatio: Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Turun yliopisto
Kesto: 1.4.2019–30.6.2022
Päärahoittaja: Sosiaali- ja terveysministeriö / Euroopan sosiaalirahasto,
Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020 (hankekoodi S21690)

TURUN
YLIOPISTO

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Mitä?

- Tavoitteena lisätä ohjaus- ja opetustyön ammattilaisten osaamista **tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisestä käytännössä** eli esim. miten sukupuoli ja muut yksilöiden väliset erot tulisi ottaa huomioon opetuksessa ja ohjauksessa
- Hankkeen toiminta tähtää koulutuksen ja ammattien segregaaation (eriytyminen sukupuolen mukaan) purkamiseen
- Tuotamme tietoa ja kehitämme konkreettisia menetelmiä ohjaus- ja opetustyön tueksi
- Koulutamme:
 - Ohjaus- ja opetustyötä tekeviä yläkouluissa ja toisella asteella
 - Ohjaustyötä tekeviä eri organisaatioissa kuten Ohjaamot, nuorisotoimi, TE-toimistot

Miksi tärkeää?

Koulutuksen ja ammattien jakautuminen voimakkaasti naisten ja miesten aloihin tuottaa aiheuttaa haasteita sekä yhteiskunnan että yksilön tasolla:

- Palkkaerot, vanhemmuuden kustannusten epätasainen jakautuminen, töiden arvostus yhteiskunnallisesti
- Tarjolla olevat työt ja työvoima eivät kohta (kohtaanto-ongelma)
- Maailmojen ja kokemusten eriytyminen: vaikutus segregoituneen alan palveluihin ja tuotekehitykseen
- Yksilön ja yhteisön hyvinvointi → normit ja oletukset voivat estää yksilöä toimimasta yhteiskunnassa

Hankkeessa on tuotettu

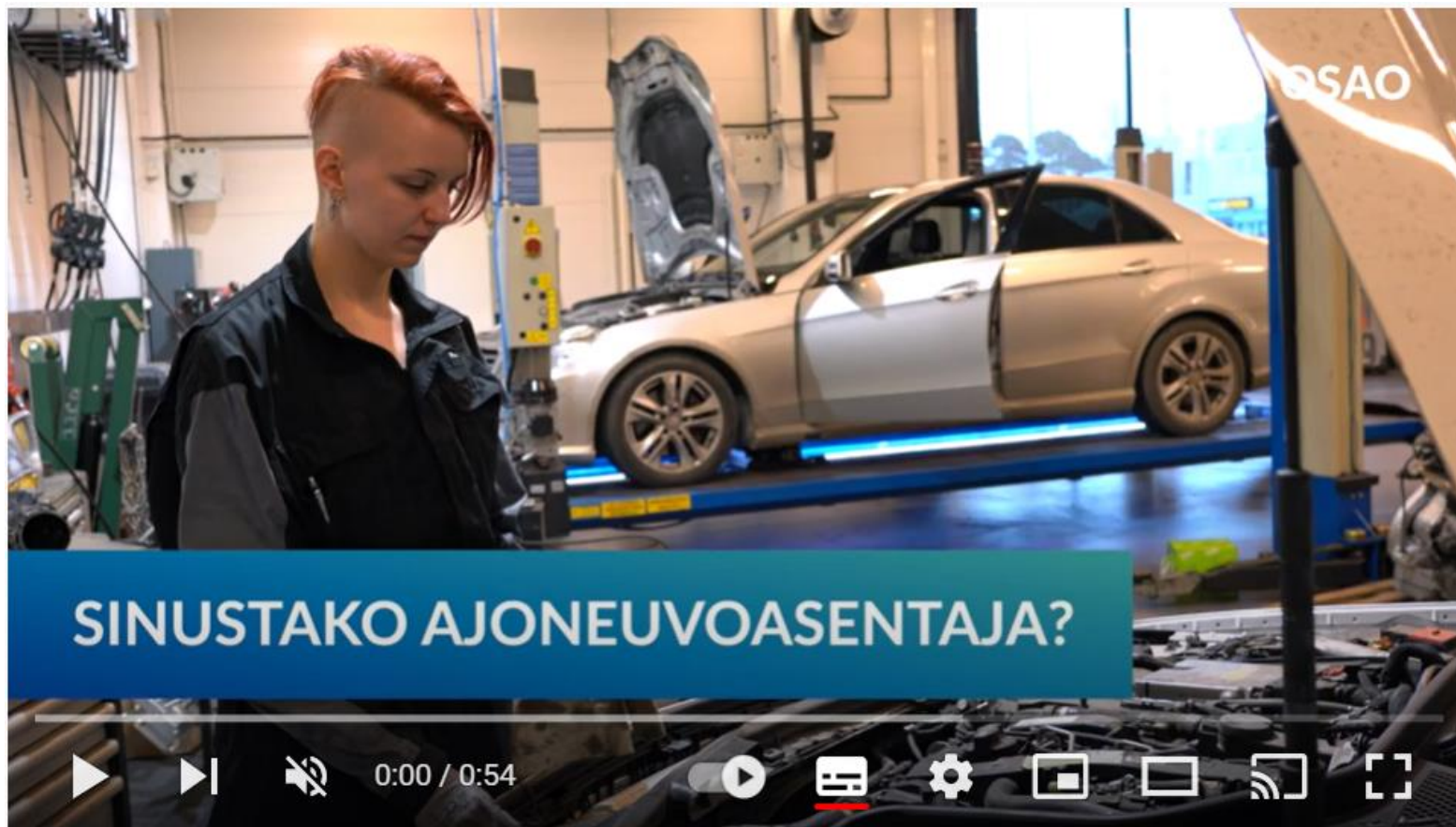
- Tasa-arvoinen ja yhdenvertainen opetus ja ohjaus opiskelijan polulla -malli
- Potentiaalipolku-sovellus ohjauksen tueksi: www.potentiaalipolku.fi
- Materiaalipaketti opotunnille: ammatit, osaamiset ja koulutusvalinnat
- Malli turvallisemman tilan periaatteiden luomiseen oppilaitoksissa ja organisaatioissa
- Osallistava työpajamalli tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusteemojen käsittelyyn oppilaitoksissa
- Yhdenvertaisuus opetuksessa ja ohjauksessa -verkkokurssi
- Yksittäisiä harjoituksia ja välineitä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvien teemojen ja segregaaation käsittelyyn oppitunneilla ja ohjauksessa
- Myytit myttyyn Uskomuksia ja oletuksia koulutus- ja uravalinnoista -videot
- Potentiaali-hanke suosittelee -videolista videoista, joissa käsitellään koulutus- ja ammatinvalintoja, stereotypioita, sukupuolta, tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja normeja.

www.potentiaalihanke.fi/materiaalit/

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Sinustako ajoneuvoasentaja?

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=A7Db-ArSyY8>

Potentiaalihanke.fi

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

”Suomessa ihmisten reaktio on yleensä epäuskoinen, kun kerron opiskelevani ajoneuvoasentajaksi, mutta Saksassa kaikki olivat vain, että ’haalarit niskaan ja hommiin’ – siellä on ehkä totuttu siihen, että alalla työskentelee enemmän naisia”, hän miettii.

”Suomessa törmää joskus ennakkoluuloihin. Se on kai sellainen vanhanaikainen ajattelutapa, että on miesten töitä ja naisten töitä, vaikka kaikki on kuitenkin lopulta vain ihmisestä kiinni!”

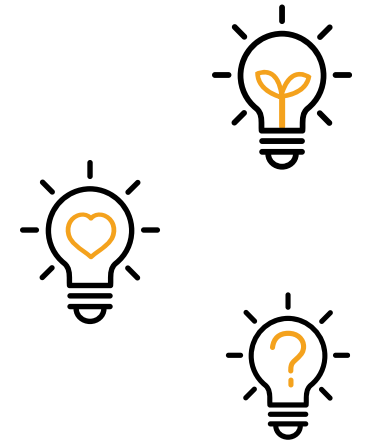
- Katariina Jurvakainen

Ainokainen (eng. token) on henkilö, joka on ryhmänsä ainoa tai melkein ainoa sosiaalisen kategorian edustaja ja tulee kohdelluksi kategoriansa symbolina. Ainokainen joutuu usein korostetun huomion kohteeksi johtuen näkyvästä erottumisestaan.
(Kanter, 1977.)

Epätyypillinen koulutus- tai ammattiala tarkoittaa alaa, jossa opiskelijoista tai työntekijöistä yli 80 % edustaa eri sukupuolta kuin kyseessä olevan henkilön sukupuoli on.

Normit ovat yhteisön jäsenten jakamia näkemyksiä siitä, mitä saa ja mitä ei saa tehdä.

Keskustelu:

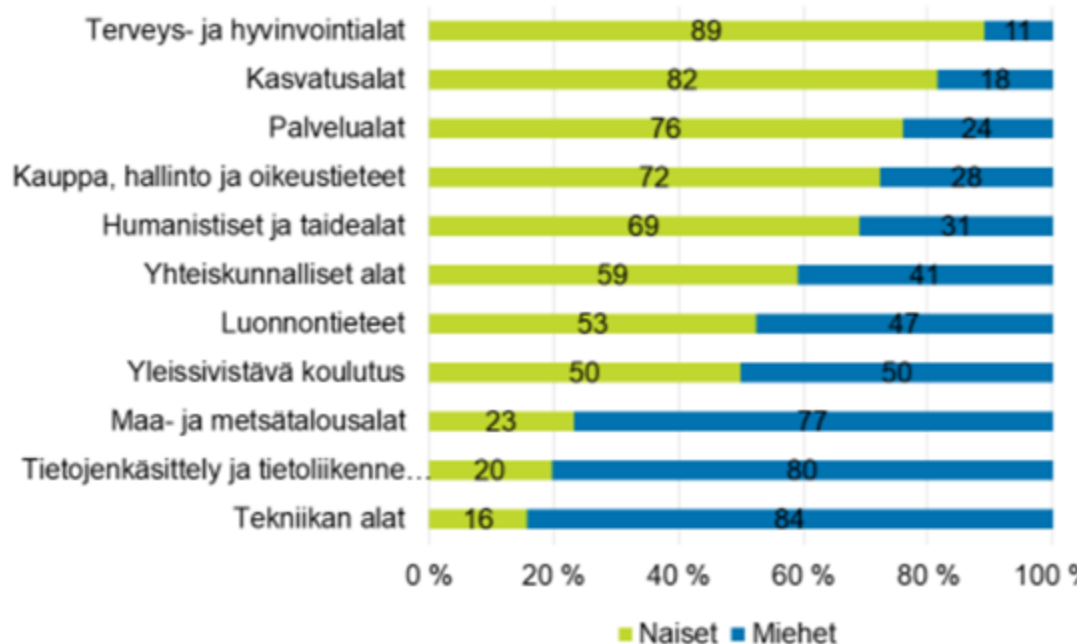

Oletko kohdannut omassa työssäsi opiskelijoita, jotka ovat "ainokaisia"? Millaisia ainokaisiin liittyviä ja/tai sukupuolta normittavia tilanteita tunnistat omasta työympäristöstäsi?

Kirjoita esimerkki Flingaan: <https://flinga.fi/s/FMKDQ8E>

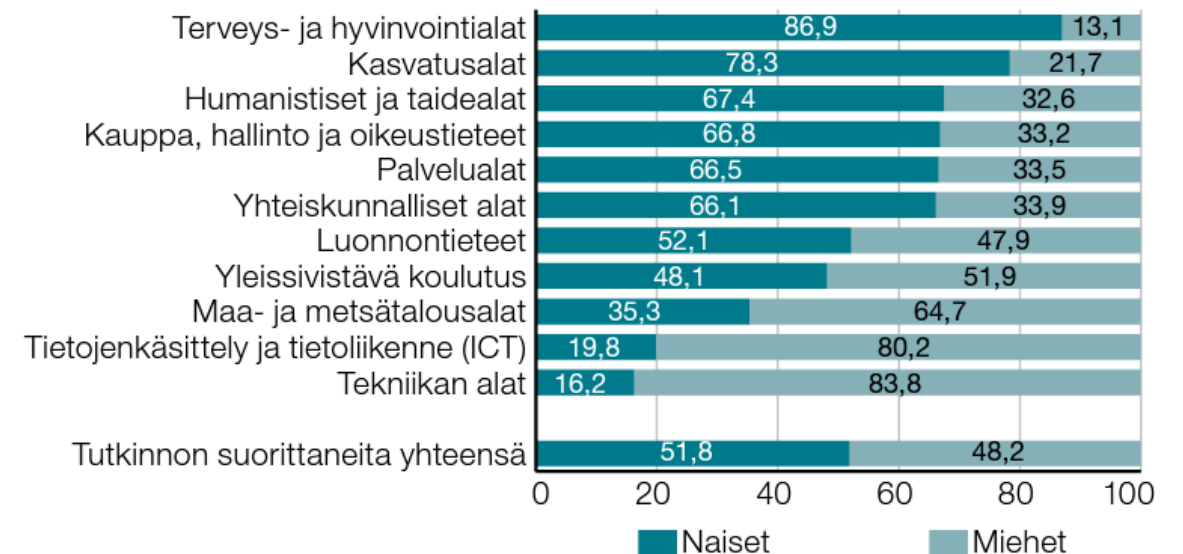
Suomi on yksi Euroopan segregoituneimpia maita

Suoritetut tutkinnot, 25-29-vuotias väestö, **1985**

Lähde: Tilastokeskus, Väestön koulutusrakenne 2016

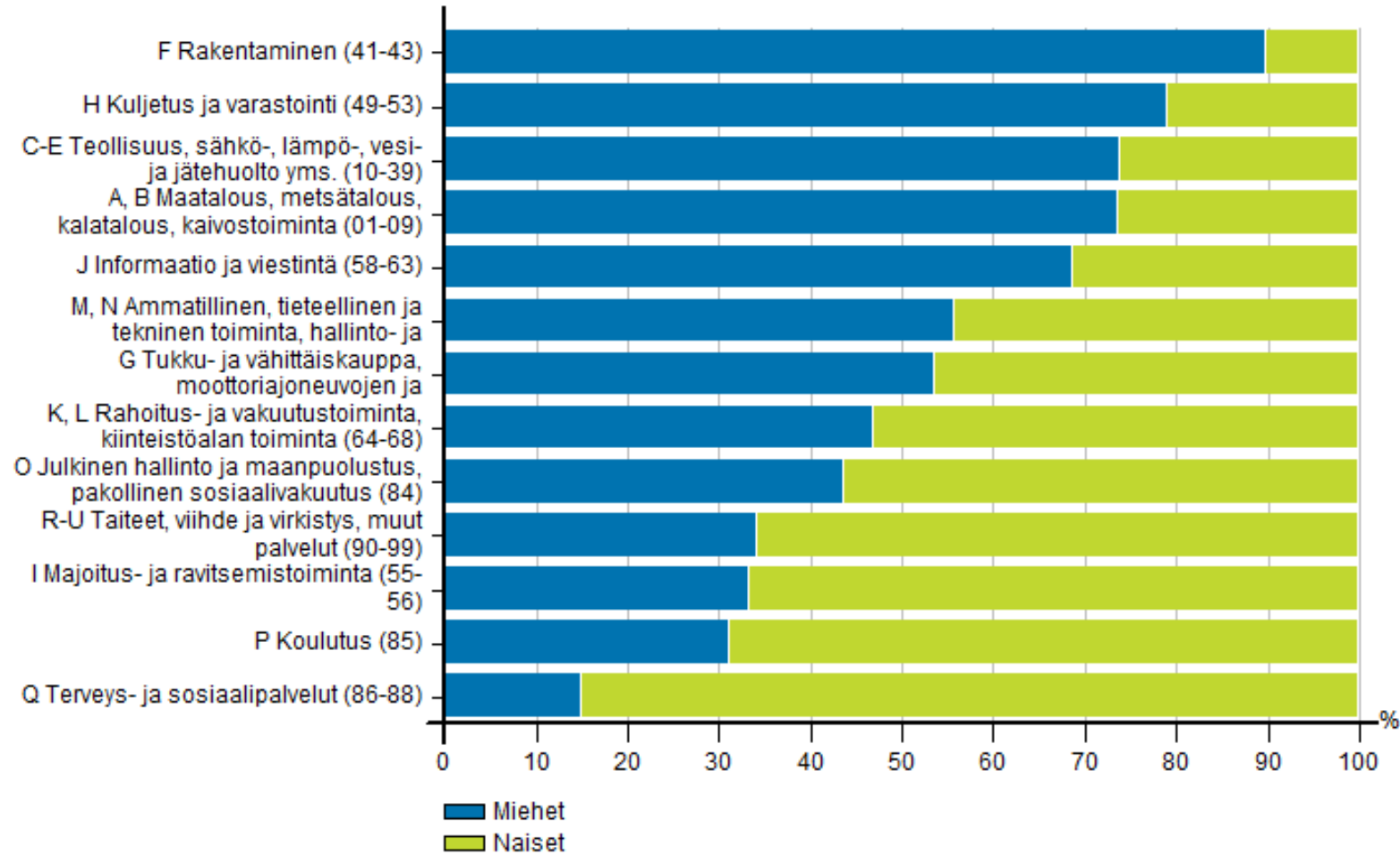
2.3 Perusasteen jälkeisen tutkinnon suorittanut väestö koulutusalan mukaan **2019**, %

Lähde: Tilastokeskus, Väestön koulutusrakenne

Sukupuolisegregaatio työelämässä

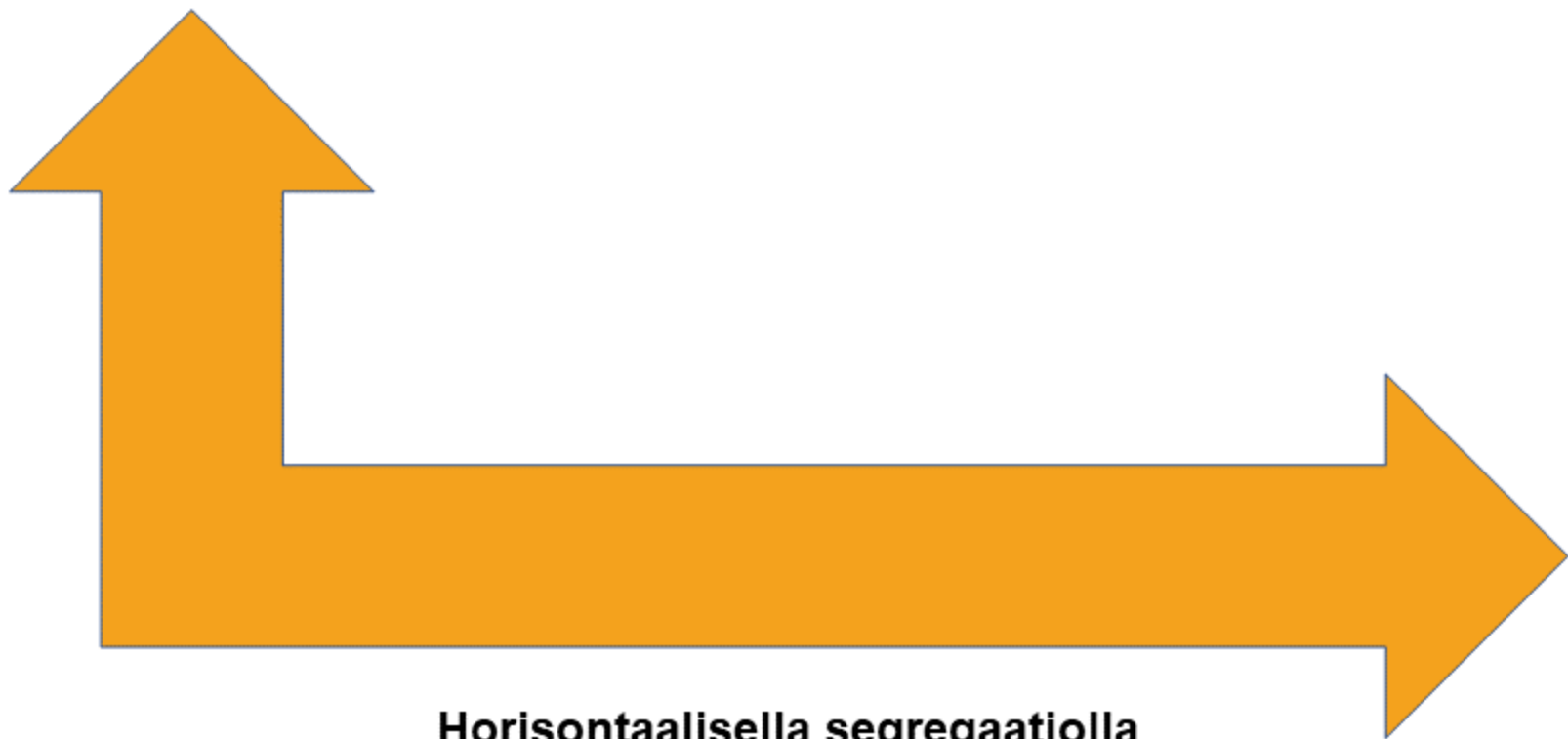
Nais- ja miesenemmistöisimmät toimialat 2020 (15-74-vuotiaat, TOL2008)
% alan työllisistä

Segregaatio – mitä se on?

Vertikaalisella segregaatiolla tarkoitetaan naisten ja miesten jakautumista vaativuudeltaan eritasoisiin tehtäviin, esimerkiksi esimies- ja johtotehtäviin ja työntekijöihin.

Horisontaalisella segregaatiolla tarkoitetaan naisten ja miesten jakautumista eri sektoreille ja ammattialoille.

EPÄTYYPILLISELLE ALALLE HAKEUTUMISTA LISÄÄVÄT JA VÄHENTÄVÄT TEKIJÄT:

Naiset

- ➔ **Vanhempien koulutus ja ammattiasema**
 - Äidin epätavallinen koulutus
 - Vanhemmilla vain perustason koulutus
 - Isän epätavallinen koulutus
- Iän ja elämäntahheen tekijät**
 - 17 tai 18 vuoden ikä koulutusta aloittaessa
- ➔ **Äidinkieli**
 - Äidinkieli muu kuin suomi
- Harrastukset**
 - Rakentelu
 - Pelaaminen (konsoleilla, tietokoneella, puhelimella)
 - Musiikki (esim. instrumentin soitto)
 - Elokuvat, teatteri, konsertit ja taidenäyttelyt
 - Kirjallisuus (lukeminen vapaa-ajalla)
- ➔ **Alueelliset tekijät**
 - Teollisuuden ja rakentamisen toimialojen suurempi osuus kotipaikkakunnan elinkeinorakenteessa

Miehet

- ➔ **Vanhempien koulutus ja ammattiasema**
 - Isän epätavallinen koulutus
 - Äidin epätavallinen koulutus
- Iän ja elämäntahheen tekijät**
 - 16 vuotta korkeampi ikä koulutusta aloittaessa
- ➔ **Äidinkieli**
 - Äidinkieli muu kuin suomi tai ruotsi
- Harrastukset**
 - Kuvataide
 - Ompelu, neulominen, virkkaus
 - Kirjallisuus (lukeminen vapaa-ajalla)
 - Elokuvat, teatteri, konsertit ja taidenäyttelyt
 - Pelaaminen (konsoleilla, tietokoneella, puhelimella)
- ➔ **Alueelliset tekijät**
 - Kotipaikkakunnan työmarkkinoiden suurempi koko
 - Muuttaminen koulutuspaikkakunnalle

Lähde: Purkutalkoot-hanke. Lahtinen, Jenni (toim. 2019, 2. 52)

Segregaation purkamiseen kiinnitetään huomiota esim. hakijamarkkinoinnissa

OSAO:n markkinointimateriaali:

<https://www.osao.fi/hiusala-intohimona/>

<https://www.osao.fi/levyseppahitsaajana-jokaiselle-loytyy-oma-juttu/>

Potentiaalihanke.fi

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

”Mie muistan meiän siitä ysin ryhmästä, muutama poika lähti lähihoitajaks opiskelleen. Ni siihen vähän muut pojat naureskeli. Kahto vähän silleen, että kun tyttöjen ala enemmän ja naisten ala, ni miks lähet lähihoitajaks. Että lähtekää esimerkiksi metallialan opiskelijoiks tai ICT-alan opiskelijoiks. Tai tämmösii miehissii ammatteihii. Sillon se hyvin voimakkaasti näkyi. Ite en sillon kyllä ois yhtää voinu aavistaa, että lähtisin joskus vielä itekki lähihoitajaks opiskellee. Et sillon se oli vähän sillee, että jos poika lähti lähihoitajaks, ni sitä katottiin vähän kummallisesti. Mut en tiä nykyään, onko se muuttunu sitte yhtää enempää vai.”

Samuel: Minä ja äitiki halusi rakennusalalle, minä sanoin sille ryhmänohjaajalle, että minä en tykkää hirveesti tästä luokan ilmapiiristä, koska se on huono, koska minä haluan valmistua, haluan opiskella paikassa, missä on hyvä ilmapiiri **että miusta tuntuu turvalliselta...** No yks minun kaveri luovutti sieltä x-oppilaitoksesta.

Tutkija: No minkä takia hän luovutti?

Samuel: No vähän rasistinen meininki siellä... Minusta nuoriso- ja vapaa-ajan ohjaaja ja matkailuala on semmoset, missä on hyviä ihmisiä... On erilainen kuin autoala, kiviala, putkimies, rakennusala, metalliala... Nää on erilaiset, koska jos sanotaan suoraan, tää ala ja matkailuala on semmoset, jossa ihmisen pitää olla sosiaalinen ja avoin... Koska nuorisotalolle voi tulla kuka tahansa ihminen... Voi tulla tumma... Jos sinä olet semmonen ohjaaja, että sinä katot ihonväri, sit ei kannata olla siellä. Sama matkailualalla, joutuu olla tekemisissä kaikenlaisten ihmisten kanssa... mutta nyt jos puhutaan kiviala ja ne alat, että sun ei ole pakko olla tekemisissä kenen kanssa sinä et halua.

Noin 20 prosenttia miesopiskelijoista ja 13 prosenttia naisopiskelijoista katsoi, että **heidän sukupuolensa oli vaikuttanut tapaan, jolla opettajat ovat heitä kohdelleet**. Noin kymmenesosa vastaajista arveli sukupuolensa vaikuttaneen opintosuoritustensa arviointiin. (Attila ym. 2018)

"Yhtään naisopettajaa ei ole. Aina ku puhutaan, puhutaan "pojista", "äijistä" tai "jatkista", sit hetken päästä sanotaan ...ja tytöt".

Nainen, tekninen ala, Länsi-Suomi.

"Mun mielestä se [naisenemmistöisyys] näkyy vain positiivisella tavalla, opettajat tykkää ehkä pojista enemmän – tytöt saa huutoa opettajilta jos ne ei tee jotain oikein mutta mulle ei kyllä ole huudettu kerrankaan. Siinä on ehkä vähän se että naisopettajat ei uskalla laittaa miehille vastaan."

Mies, hoitoala, Keski-Suomi

Lähde: Kauhanen, A. & Riukula, K. (2019)

”No joo siis tulee ihan yleisesti muittenkin opiskelijoiden keskuudessa välillä huomaa, et mua pidetään vähän tyhmempänä, kun ehkä muita. Mulle selitetään, kun idiootille välillä asioita. Mut sit, joo ihan muutamilla opettajilla on jotain asenteita naisia kohtaan. Yks semmonen esimerkki, minkä mä kuulin vaan yhdeltä toiselta. Meillä oli tällönen kurssi, missä jaettiin ryhmiin porukoita, mä olin eri ryhmässä, kun tää joka tän kerto. Jokaisella ryhmällä oli oma vastuuopettaja, niin yks vastuuopettaja oli sitten sanonu, että hyvä, että tässä meidän ryhmässä on vaan miehiä, kun noitten naisten logiikasta ei oikein tiiä. Että kyllä silleen jonkin verran on ihan tällösiä asenteita, että naiset ei välttämättä kuulu tekniikan alalle.”

Naisiin kohdistuu usein erityisiä odotuksia miesenemmistöisillä aloilla, ja he joutuvat tavallaan lunastamaan paikkansa miesten joukossa käytöksellään (esim. Hoikkala ym. tulossa; Hyytiä 2015). Tällaisilla kokemuksilla voi olla merkitystä opiskelumotivaation kannalta.

Onkin havaittu, että naiset lopettavat helpommin opiskelun mies-enemmistöisillä aloilla.

Toisaalta, myös miesten keskeyttämisprosentti on suurempi naisenemmistöisillä terveyden- ja hyvinvoinnin aloilla (naiset 11 %, miehet 14 %) (Halme ym. 2018, 17.)

Lähde: Kauhanen, A. & Riukula, K. (2019, s. 80-100).

Keskeyttänyt opinnot tai vaihtanut alaa koulutusalan sukupuolijaon mukaan (15–19-vuotiaat, 2017–2019)		
	Nainen	Mies
Erittäin naisvaltainen (yli 90 %)	12 %	21 %
Naisvaltainen (yli 60 %)	9 %	10 %
Tasa-ala (40–60 %)	8 %	7 %
Miesvaltainen (yli 60 %)	14 %	11 %
Erittäin miesvaltainen (yli 90 %)	14 %	7 %
Vipunen - opetushallinnon tilastopalvelu: Ammatillisen koulutuksen lukuvuoden opintojen kulku		

Opintojen keskeyttäminen on erittäin yleistä sukupuolelle epätyypillisellä alalla opiskelevilla opiskelijoilla. **Erittäin miesvaltaisilla aloilla opiskelleet naiset keskeyttivät opintonsa tai vaihtoivat alaa kaksi kertaa niin usein kuin miehet.** Erittäin naisvaltaisilla aloilla opiskelleilla miehillä suhteellinen ero oli lähes yhtä suuri.

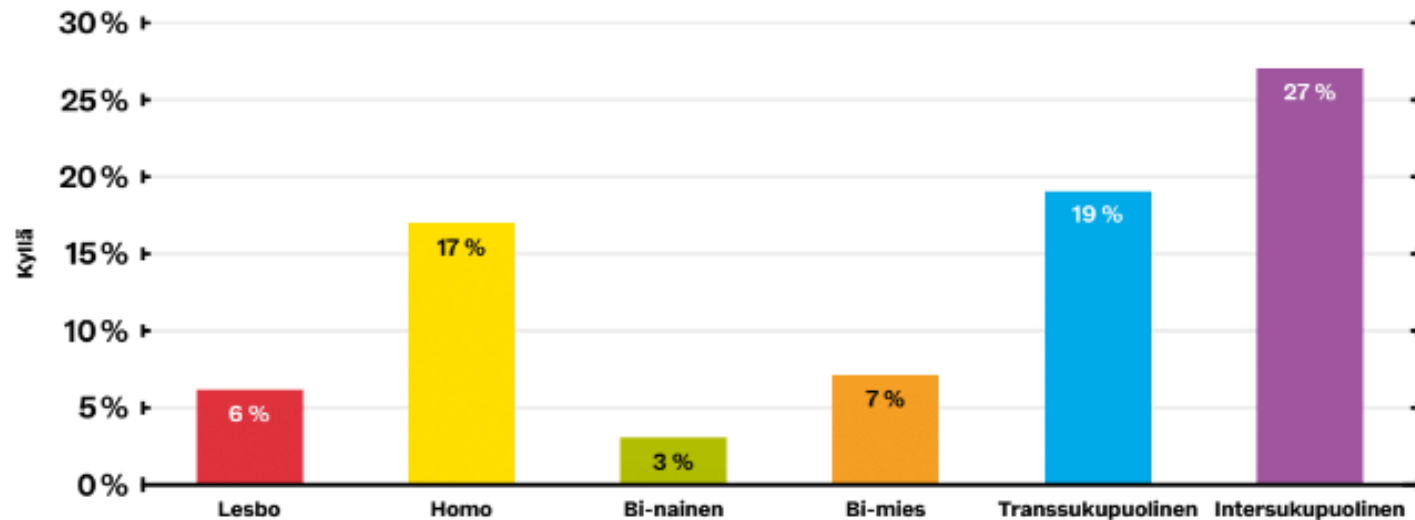
Vuoden 2022 Amisbarometrissa opiskelijat kokivat opiskelevansa oikeaa alaa riippumatta siitä, oliko ala sukupuolen kannalta epätyypillinen. Tämä viittaa siihen, että sukupuolelleen **epätyypillisellä alalla opiskelevat eivät keskeytä kiinnostuksen puutteen vuoksi.**

Voiko syy olla oppilaitosten arjessa ja toimintakulttuurissa?

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

OLETKO KOSKAAN HARKINNUT LOPETTAVASI KOULUNKÄYNNIN
TAI VAIHTAVASI KOULUA SATEENKAAREVUUTESI VUOKSI? (SUOMI)

Lähde: Sateenkaari oppilaitoksessa -opas. Karvinen, M. (2021, s. 18)

MAAHANMUUTTAJATAUSTAISISTA
OPISKELIJOISTA

3,4% harkinnut opintojen
keskeyttämistä

7,3% harkinnut alanvaihtoa

KANTASUOMALAISISTA OPISKELIJOISTA

1,2% harkinnut opintojen
keskeyttämistä

2,9% harkinnut alanvaihtoa

AMISBAROMETRI 2015 & 2017

Lähde: Voimaa opiskeluun -hanke.
Reinikainen, R. (2018, s. 4)

Ammatillisista opiskelijoista vähiten valmistumiseensa uskoivat

- **Muunsukupuoliset**
 - 18 % oli harkinnut vaihtoa tai lopettamista, kun naisilla ja miehillä vastaavat osuudet olivat 4 %
- **Muuta kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvat**
 - 9 % oli harkinnut muuta vaihtoehtoa, kun taas suomenkielisistä vaihtamista tai lopettamista oli harkinnut 4 % ja ruotsinkielisistä 5 %
- **Nuorimmat** (korkeintaan 17-vuotiaat)
 - uskovat hieman muita harvemmin valmistumiseensa
- Koulutusaloista taas erottuivat **tietojenkäsittely ja tietoliikenne sekä palvelualat**, joissa lopettamista harkinneiden osuudet olivat 7 % ja 6 %

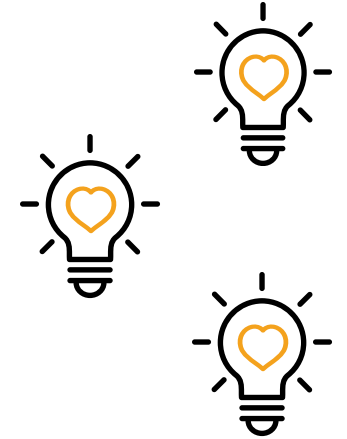
Lähde: Amisbarometri 2019. <https://sakkiry.fi/amisbarometri/>

Keskustelu:

Millaisia oppilaitosten arkeen ja toimintakulttuuriin liittyviä asioita tunnistat, jotka vaikuttavat opintoihin keskeyttämiseen tai sitoutumiseen "ainokais" näkökulmasta?

Mieti esimerkkejä opiskelijoiden, henkilökunnan ja oppilaitoksen rakenteiden tai johdon tasolla.

Kirjaa Flingaan: <https://flinga.fi/s/F8SJYMP>

Tauko 15 min

Miten segregatiota voidaan lieventää?

- Työelämään tutustuminen vankemmin osaksi opetusta jo peruskoulussa ja lukiossa. Näin sukupuoli, luokka ja etninen tai kulttuurinen tausta vaikuttaisivat vähemmän ensimmäisten opiskelupaikkojen ja töiden valinnoissa.
- Sukupuolinäkökulman huomioivan oppilaanohjauksen kehittämiseksi tuotetut kurssit, materiaalit ja hyvät käytännöt tulisi ottaa käyttöön joka puolella maata oppilaiden päivittäisessä kohtaamisessa.
- Nuorten kanssa tulisi keskustella työelämän epätasa-arvosta: heitä ei voi sumuttaa väittäen, että mitään epätasa-arvoa ei ole. Samalla on kuitenkin hyvä karsia väärää tietoa epätasa-arvoisuudesta, ja mahdollistaa muutos.
- Oppilaitosten toiminnalliset tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmat otetaan käyttöön.
- Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön tueksi tarjotaan koulutusta.
- Työelämän tasa-arvoa kehitetään yhdessä työorganisaatioiden kanssa.
- Oppilaitosverkoston ja julkisten kulkuyhteyksien suunnittelussa otetaan huomioon koulutuspoliittinen mahdollisuuksien tasa-arvon tavoite.

Lähde: Lahtinen, J. & Tanhua, I. (2019)

OPISKELIJOIDEN JAKSAMISEEN YHTEYDESSÄ OLEVAT TEKIJÄT:

Opinto-ohjaajan tuki ja ohjaus

Opettajan kannustus ja
opintojen tukeminen

Aikataulujen joustavuus ja
työkuorman keventäminen

Opiskelumotivaatio

Mielenterveysongelmien/
koulu-uupumuksen ennaltaehkäisy
ja tunnistaminen

Syrjimätön ja kiusaamisesta vapaa
opiskeluympäristö

Ammattikouluopiskelijoiden jaksamiseen liittyvät tekijät oppilaitos- ja yksilötasolla: kuviossa on eritelty opiskelijoiden jaksamiseen liittyviä tekijöitä Amisbarometrin (2015 & 2017) perusteella.

Lähde: Voimaa opiskeluun -hanke. Reinikainen, R. (2018, s. 8)

(OTUS. Voimaa opiskeluun-hanke. 2018)

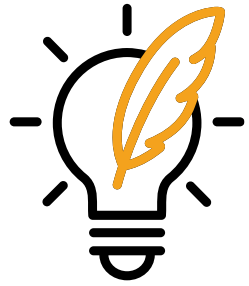

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Jotta voi

Olla oma itsensä,
Kehittyä ja oppia
Käsitellä huolia, pelkoja ja haasteita

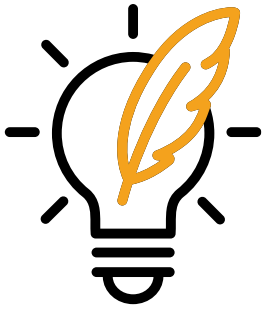
Tarvitaan turvallisuuteen tähtäävää ilmapiiriä, jonka edistämiseen kaikki sitoutuvat.

Kokeillaan turvallisemman tilan periaatteiden tekemistä

Mitkä asiat ovat sinulle tärkeitä, jotta koet (työ)yhteisön itsellesi
turvalliseksi?

Millainen (työ)yhteisön pitää olla, jotta voit osallistua sen
toimintaan omana itsenäsi hyvillä mielin?

Mene osoitteeseen
<https://flinga.fi/s/FRL4JDG>

Valitse Flingassa olevista lapuista viisi (5) itsellesi tärkeintä asiaa, jotka edesauttavat omaa osallistumistasi (työ)yhteisön toimintaan.

Anna näille lapuille tykkäys.

Halutessasi voit myös lisätä uusia lappuja.

Vanhin ensin

Ruudukko

Mitkä asiat ovat sinulle tärkeitä, jotta koet yhteisön itsellesi turvallisesti? Millainen yhteisön pitää olla, jotta voit osallistua sen toimintaan omalla itselläsi hyvillä mielin?

Valitse viisi (5) itsellesi tärkeintä lappua tykkäämällä niistä.

Toisten arvoja kunnioitetaan, vaikka ne olisivat erilaiset kuin muilla

Kaikista sukupuolista puhutaan kunnioittavasti

Kaikista ihmisistä puhutaan kunnioittavasti

Erilaisista ihmisryhmistä puhutaan kunnioittavasti

Kiusaamiseen puututaan

Epaasialliseen käytökseen puututaan

Hairintaan ja syrjintään puututaan

Ei käytädytä trans- ja homofobisesti

Ei käytädytä seksistisesti

Ei käytädytä rasistisesti

Ei käytetä loukkaavia sanoja

Minun ei tarvitse pelätä ketään

Luodaan yhteiset pelisäännöt, joihin kaikki sitoutuvat

Toimitaan yhdessä hyvän yhteishengen edistämiseksi

Toimitaan yhdessä positiivisen ilmapiirin edistämiseksi

En joudu epämieluisan huomion kohteeksi

Kuva esimerkki Flingasta, josta löytyy harjoituksessa käytetyt laput: <https://edu.flinga.fi/s/EPTC3ZK>

**Katsokaa jokainen sydämen saanut lappu ja
pohtikaa:**

Miten voimme konkreettisesti ja yhdessä toimia, jotta
tämä tarve ja toive toteutuisi?

Turvallisemman tilan materiaalit ja
ohjeistus opettajien ja ohjaajien käyttöön:

www.potentiaalihanke.fi/materiaalit

Esimerkkejä tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen, turvallisemman, tilan luomisesta

HUOM! Turvallisempi tila vs. turvallinen? Emme voi luvata kenellekään 100% turvallista tilaa vaikka siihen pyritäänkin. Siksi puhutaan turvallisemmasta tilasta.

Suomen nuorisoalan kattojärjestö Allianssi ry. Turvallisemman tilan periaatteet ja vihapuheesta vapaan keskustelun säännöt:

<https://alli.fi/palvelut/tyokaluja-nuorisoalalle/turvallisemman-tilan-periaatteet-ja-vihapuheesta-vapaan-keskustelun-saannot/>

Suomen Opettajaksi Opiskelevien Liitto SOOL ry. Turvallisemman tilan periaatteet: <https://www.sool.fi/jasenelle/turvallinen-tila/>

Helsingin yliopisto. Ohjauskuulman turvallisemman tilan periaatteet: <https://studies.helsinki.fi/ohjeet/artikkeli/ohjauskuulman-turvallisemman-tilanperiaatteet>

Turvallisemman tilan periaatteet

Ole avoin.

Kohtaa uudet aiheet ja henkilöt ennakkoluulottomasti, ota jokainen vastaantuleva asia ja tilanne mahdollisuutena oppia uutta ja kehittyä.

Kunnioita.

Anna toisille tilaa, kiinnitä huomiota sanavalintoihisi ja muista tapahtumien osallistujien moninaisuus.

Älä olet.

Kunnioita jokaisen itsemäärittelyoikeutta äläkä tee oletuksia esimerkiksi toisten sukupuolesta, taustasta tai perhesuhteista.

Puutu.

Mikäli todistat häirintää tai muuta epäasiallista kohtelua, älä jää sivustakatsojaksi.

Kannusta.

Ota vastuuta myös muiden osallistujien kokemuksesta. Kuuntele ja kannusta.

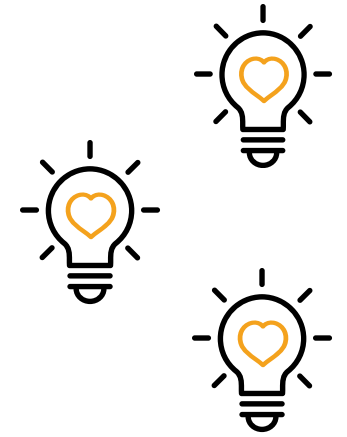
Rentoudu.

Erehtyminen ja kysyminen on sallittua.

Allianssi ry:n turvallisemman tilan periaatteet

**Miten voisit hyödyntää
tätä menetelmää omassa työssäsi?**

Keskustelu:

Pohtikaa yhdessä ja kirjatkaa ylös Flingaan, millaiset toimintatavat ja käytännöt edistävät ainokaisten hyvinvointia ja pysymistä alalla (konkreettisesti). Pohtikaa asiaa yksilön / koko organisaation tasoilla.

Flinga: <https://flinga.fi/s/FL3DKD9>

Yhteenveto

Vinkkejä ainokaisten hyvinvoinnin ja opintoihin kiinnittymisen tukemiseen

- Ryhmäyttämiseen panostaminen, sen tulee olla jatkuvaa, ei vain opintojen alussa
- Puuttuminen huumorin piikkiin laitettuun häirintään ja syrjintään.
- Sukupuolitietoisien ja moninaisuutta edistävän viestinnän ja kielenkäytön aktiivinen huomioiminen
- Stereotypioihin liittyvien sukupuolitteneiden oletusten aktiivinen purkaminen (naiset keittävät kahvia ja siivooavat, miehet korjaavat asioita ja nostavat painavia asioita...)
- Yhteiskunnallisiin ilmiöihin liittyvän keskustelun sanoittaminen ja käsitteleminen (esim. Millaista työkuulttuuria työpaikoilla luodaan, miten toimitaan yhdenvertaisesti yms.)
- Oppilaitosten ja työelämän välinen yhteistyö tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioissa: opiskelijalla on oikeus turvalliseen oppimisympäristöön myös työpaikoilla!
- Millainen ohjeistus oppilaitoksellanne on häirintää ja syrjintää varten (sekä oppilaitoksessa että työssäoppimis/harjoittelupaikoissa tapahtuvaa)? Jos ohjeistusta ei ole, tehkää sellainen.
- Kiinnitetäänkö oppilaitoksen johdossa huomiota keskeyttämisperusteisiin ainokaisnäkökulmasta? Ollaanko siitä tietoisia? Jos, ei pitäisikö?

Muita tehtäviä ja materiaaleja

- Potentiaali-hankkeen materiaalit: www.potentiaalihanke.fi/materiaalit
- Kaikkien amis -hankkeen materiaalit: www.kaikkienamis.fi
- [TAIMI-hankkeessa koottu materiaalilista tehtävistä opettajille ja ohjaajille.](#)
- [Tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvää sanastoa](#)
- [THL, Tasa-arvotiedon keskus \(2021\) Vinkkejä sukupuolitietoiseen kielenkäyttöön 2.3.2021](#)
- [Kaikkien koulu podcast: Millainen on kasvatuksen ja koulutuksen kenttä rodullistamisen ja maahanmuuttajuuden kannalta.](#)
- [SETA:n materiaalit opettajille](#)
- [Potentiaali-hankkeen videosuosituksia opettajille](#)
- [Potentiaali-hankkeen videosuosituksia koulutusvalintoihin, sukupuoleen, moninaisuuteen ja segregatioon liittyen](#)

1–3 asiaa mitä viet tästä koulutuksesta omaan työhösi (ajatus, tunne, menetelmä)?

Viimeinen koulutus: ke 11.5. klo 9–12:

Menetelmiä reppuun – välineitä oppilaitosten yhdenvertaisuustyön tueksi

Potentiaali-hankkeessa on tuotettu ja kartoitettu eri menetelmiä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvien teemojen käsittelyyn opetuksessa ja ohjauksessa. Koulutuksessa käydään läpi napakka paketti eri harjoituksia ja menetelmiä ja kokeillaan niitä myös itse. Työskentelyssä hyödynnetään dialogisen kohtaamisen ja puheeksi ottamisen näkökulmia.

Ilmoittaudu: <https://www.potentiaalihanke.fi/kevaan-2022-koulutukset/>

Potentiaali-hankkeen loppuseminaari ke 25.5.2022 klo 9–12

Osoite: Oodi-kirjasto, Maijansali, Töölönlahdenkatu 4, 00100 Helsinki

Tilaisuus tullaan järjestämään hybridinä. Olet tervetullut paikan päälle Oodiin, mutta voit halutessasi osallistua myös verkon välityksellä. Tarjoilujen järjestämiseksi pyydämme vahvistamaan osallistumistavan ilmoittautumisen yhteydessä.

Tilaisuus on maksuton ja avoin kaikille kiinnostuneille.

Ilmoittautuminen: <https://link.webropolsurveys.com/S/2F40C9658E18AA39>

Tilaa uutiskirje!

- Seuraa hanketiedotusta, tilaa uutiskirje:
<https://www.potentiaalihanke.fi/yhteystiedot/tilaa-uutiskirje/>

Potentiaalihanke

PotentiaaliH

- Tilaa koulutus omaan työyhteisöösi tai alueen toimijoille 2022:
Yhteyshenkilö:
Sari Miettinen
etunimi.sukunimi@utu.fi

Lähteet

- Amisbarometri (2019) <https://sakkiry.fi/amisbarometri/>
- Halme, I. (toim.) (2018) AMIS 2018 Mitä kuuluu, ammattiin opiskeleva? Suomen Opiskelija-Allianssi OSKU ry. <https://www.amistutkimus.fi/> (haettu 18.11.2021)
- Kauhanen, A. & Riukula, K. (2019) Työmarkkinoiden eriytyminen ja tasa-arvo Suomessa. Teoksessa Mia Teräsaho & Johanna Närvi (toim.) Näkökulmia sukupuolten tasa-arvoon analyseja tasa-arvobarometrista 2017. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Raportti 6/2019, 80 100. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-314-4>
- Kanter, R. (1977) Men and Women of the Corporation. New York: Basic Books, Inc.
- Karvinen, M. (2021) Sateenkaari oppilaitoksessa. Opas sateenkaarevasta yhdenvertaisuudesta ja turvallisemmasta toimintakulttuurista. Seta ry 2021. <https://seta.fi/tue/kouluopas/>
- Kaukonen, L. (2020) Ajojensa ainokaiset: Tekniikan alan naisopiskelijoiden ja sosiaalialan miesopiskelijoiden kokemuksia ainokaisuudesta. Pro gradu -tutkielma. Yhteiskuntatieteiden ja kauppätieteiden tiedekunta, Yhteiskuntatieteiden laitos. Itä-Suomen yliopisto. <http://urn.fi/urn:nbn:fi:uef-20201179>
- Käämä, Emilia (2020) Katariina kurvasi Saksan kautta autoalalle Työllä ei ole vaaraa muuttua yksitoikkoiseksi. KALEVA 23.11.2020. Maksettu mainos Tasa-arvo tutuksi -hanke. <https://www.kaleva.fi/katariina-kurvasi-saksan-kautta-autoalalle-tyolla/3115517> (haettu 18.11.2021)
- Lahtinen, J. & Tanhua, I. (2019) Sukupuolittuneet ammattikäsitteet yksi ammatillisen segregaaation syy. Valtioneuvoston selvitys ja tutkimustoiminta. Blogi: Tieto käyttöön. 14.3.2019. <https://tietokayttoon.fi/ajankohtaista/blogi/-/blogs/sukupuolittuneetammattikäsitykset-yksi-ammattillisen-segregaation-syy> (haettu 18.11.2021)

Lähteet

- Lahtinen, J. (toim.) (2019) Mikä ois mun juttu nuorten koulutusvalinnat sosiaalisuutensaamisen kehityksissä. Valtioneuvoston tutkimus- ja selvitystoiminta 2019:68. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-805-2>
- Murto, V. & Vieno, A. & Inkinen, A. & Reinikainen, R. & Saari, J. (2018) Toisen asteen ammatillisten koulutusvalintojen sukupuolittuminen ja nuorten epätyypilliset valinnat. Policy brief 18/2018. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta. <https://tietokayttoon.fi/julkaisu?pubid=26202>
- Reinikainen, R. (2018) Voimaa opiskeluun. Tietopaketti opintojen keskeyttämisestä. Voimaa opiskeluun -hanke. Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö, Otus. https://voimaaopiskeluun.fi/wp-content/uploads/sites/7/2018/11/Voimaa_opiskeluun_Tietopaketti_opintojen keskeyttämisestä_final.pdf (haettu 18.11.2021)
- Souto, A-M. (2019): Kannatteleva ohjaus ja etnistyvien koulutus- ja urapolkujen ehkäisy -esitys. Opetushallituksen tilaisuus Monikulttuurisen ohjauksen neliapila tieto, taito, tahto ja tunne 26.4.2019. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/annemari-souto_0.pdf
- Tilastokeskus: Väestön koulutusrakenne. <https://www.stat.fi/meta/til/vkour.html> (haettu 18.11.2021)
- Tilastokeskus: Työvoimatutkimus. <https://www.tilastokeskus.fi/meta/til/tyti.html> (haettu 18.11.2021)
- Tilastokeskus (2021) Koulutuksen keskeyttäneet 2018-2019 sukupuolen mukaan eriteltynä. Potentiaali-hankkeen tietopyyntö Tilastokeskukselta 18.11.2021.
- THL (2021) Koulutuksen sukupuolen mukainen segregatio. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. 23.8.2021. <https://thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/tasa-arvon-tila/koulutus-ja-kasvatus/koulutuksen-sukupuolen-mukainen-segregatio> (haettu 18.11.2021)

Riko kaava.

◀ **Potentiaali** ▶

Kiitos.

www.potentiaalihanke.fi

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020